

Cap a un nou model productiu

SI de la composició del producte interior brut es restés l'impacte negatiu de la construcció, el creixement econòmic seria semblant al d'abans de la crisi. Aquesta estimació de la càtedra d'Economia de la Universitat Pompeu Fabra demostra la gran capacitat de reacció de bona part dels sectors productius espanyols, que han estat capaços de millorar la competitivitat i d'incrementar les exportacions. Això ha propiciat una espectacular millora de la balança per compte corrent i ha permès estabilitzar l'economia després d'una llarga i dura recessió. Si s'hi suma la contenció del dèficit públic i el sanejament de la banca, es comprèn l'onada de renovada confiança dels mercats financers cap a Espanya, que es reflecteix en la reducció de la prima de risc i en la pujada de la borsa.

Tot i així, la substancial millora de la situació no ha de fer abaixar la guàrdia ni un moment, ja que l'economia espanyola és summament fràgil, com a conseqüència de l'enorme deute públic i privat –acumulat irresponsablement durant els anys d'expansió– i, sobretot, de l'elevada taxa d'atur. Aquesta feixuga i dolorosa herència de la crisi immobiliària manté Espanya a la corda fluixa com a ostatge dels mercats financers, que castigaran qualsevol error, i enfronta el país al repte de donar feina als sis milions de persones que s'han quedat a la cuneta de l'atur.

La recuperació de l'economia serà lenta. Algun dia del futur llunyà, quan s'hagi eliminat l'enorme estoc de pisos sense vendre, la construcció recuperarà la velocitat de creuer i absorbirà una part de l'atur actual, ja que és el sector més intensiu en mà d'obra. Però mai més no es tornarà al passat i serà inevitable la per-

sistència d'elevades taxes d'atur al conjunt del país.

És evident que Espanya necessita un canvi de model productiu. Aquest és un debat que cal encarar amb profunditat i adoptar mesures encertades que permetin la creació de nous llocs de treball, encara que també caldrà temps, per molt bé que es facin les coses. Ja s'han començat a establir les bases, com l'acotament del sector públic –encara molt insuficient–, la progressiva liberalització del mercat laboral i el tomb cap a l'exportació. L'augment de les vendes a l'exterior, però, s'ha produït fonamentalment per l'augment de competitivitat derivat de la reducció de les plantilles, dels salaris i fins i tot dels beneficis. Però aquest no és un model sostenible i tampoc no afavoreix un consum intern més elevat que reactivi la demanda i la inversió.

El nou model productiu que necessita l'economia espanyola només pot sorgir d'una política intel·ligent i decidida de foment del disseny, de la innovació i de la investigació, en col·laboració entre el sector públic i la iniciativa privada, en un marc de més crèdit, inversió i suport als emprenedors, per aconseguir productes i serveis competitiu de més valor afegit, tant en els sectors tradicionals com en els nous.

L'èxit d'aquest procés, tot i així, exigeix també una veritable liberalització i modernització de les rígides estructures de la universitat espanyola, que és el gran planter de noves activitats productives, de manera que pugui desenvolupar tot el seu potencial creatiu, en col·laboració amb les empreses, com passa a tots els països capdavanters.

Tot això és tasca de gairebé tota una generació, però els primers passos cal fer-los sense esperar més.